

Posudek bakalářské práce:

Jaroslav MRŇA, *Protocollum domesticum farnosti Velkomeziříčské (1816 – 1938)*.

Filosofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2009, 59 + 20 nečíslovaných stran.

Farní a obecní kroniky patří mezi nejrozšířenější a také nejznámější prameny, byť se objevují až v mladší době. Neznamená to ale, že by se jednalo o prameny nezajímavé nebo nevýznamné, jejich odbornému historiografickému zhodnocení však zatím výrazněji brání především skutečnost, že zůstávají stranou odborného zájmu. Platí to zejména pro kroniky farní, které jsou stále spíše opomíjeným pramenem – na rozdíl od kronik obecních, jimž byla věnována výraznější, pohříchu ovšem praktická pozornost, související s jejich vedením, zvláště v druhé polovině 20. století. Svou roli přitom při využívání farních kronik nejspíše sehrály i důvody ideologické, nezřídka ale nepochybně i jazykové, v nejnovější době zase mnohdy obtížná dostupnost. To ovšem neznamenalo překážku pro autora předkládané bakalářské práce, který si za její téma vybral farní kroniku farnosti Velké Meziříčí, resp. rukopis, který představuje jeden z typů tohoto pramene.

Bakalářskou práci J. Mrni, „zarámovanou“ symbolicky (a sympaticky) dvěma citáty z evangelií, tvoří – vedle Úvodu a Závěru – celkem pět kapitol. Zatímco Úvod (s. 7 – 10) obsahuje jasné vymezení tématu, stručnou rekapitulaci nejdůležitějších dalších (třebaže nevyužitých) pramenů, zhodnocení literatury a objasnění struktury práce, následná první kapitola (s. 11 – 26) seznamuje s „místem děje“ a přináší nejdůležitější informace k dějinám města Velké Meziříčí (s. 11 – 18) a k historii jeho duchovní správy (s. 19 – 26); celkový záběr je sice širší, ale v případě podobných prací pochopitelný. Druhá kapitola (s. 27 – 29) je mnohem stručnější, zato velice významná a přínosná: J. Mrňa v ní pojednává o typech farních kronik a normách pro jejich vedení. Ocenění přitom zaslouží nejen úvahy o normativní stránce vedení farních kronik (byť kýženou „prvotní normu“ z doby před rokem 1835 stále neznáme – pokud skutečně existovala), ale především průzkum, jaký autor podnikl v otázce názvu (s. 28) farních kronik a struktury jejich typu, nesoucího označení „*protocollum domesticum*“ (s. 27); zjištění o zřejmém omezení tohoto názvu na farnosti moravské církevní provincie představuje jeden z cenných výsledků práce. Ocenění zaslouží i uvedení zcela aktuální církevní normy pro vedení kronik z roku 1998.

Po stručné třetí kapitole, věnované vnějšímu a vnitřnímu popisu domácího protokolu (s. 30 – 31), již následují kapitoly, které představují jádro celé práce. Čtvrtá kapitola (s. 32 – 37) si klade za cíl představit jednotlivé, nutno dodat, že pouze určitelné a určené autory kroniky, protože část z nich zůstává neznámá. Děje se tak v devíti medailoncích, obsahujících nejdůležitější prosopografické údaje a sestavených na základě nejen samotného protokolu, ale i katalogu kléru či dalších pramenů a regionální literatury. Je snad možno jen zalitovat, že autor nepřipojil do textu více informací o podílu jednotlivých duchovních na vedení domácího protokolu - i když ty současně jednoznačně vyplývají z připojené tabulky č. 3, která pro to přináší skvělý předpoklad. Shrnutí informací ze čtvrté kapitoly pak představuje tabulka č. 1.

Nejrozsáhlejší částí bakalářské práce J. Mrni je pátá kapitola, týkající se struktury zkoumaného domácího protokolu (s. 38 – 50). Autor v ní seznamuje s obsahem celkem 13 kapitol, členěných tematicky a vznikajících postupně, takže do každé z nich obvykle přispívalo několik autorů; nejvíce je pochopitelně zastoupena poslední kapitola, soustředující „*memorabilia*“ vztahující se k celé době vedení kroniky. U této části by si jen zasloužily ještě zopakovat či zdůraznit informace uvedené již v předchozím textu, že příslušné pasáže se nacházejí z nedostatku místa i v kapitole 9 (z let 1928 – 1932), 10 (z let 1933 – 1938) a 11 (rok 1938), tím spíše, že z jinak skvělé a přehledné tabulky č. 2 to jednoznačně nevyplývá. Právě obě tabulky (č. 2 a 3) ale výrazně přispívají k osvětlení struktury domácího protokolu a

podílu jednotlivých duchovních na jeho vedení, přičemž autor vhodně a nápaditě zvolil barevné odlišení osob.

Završení celé práce představuje Závěr (s. 51 – 52), v němž autor stručně zrekapituloval všechny důležité informace a doporučil možné ediční zpřístupnění.

V bakalářské práci J. Mrni nechybí seznam zkratek (s. 53) a pro tento typ práce až nezvykle bohatý seznam použitých (především nevydaných) pramenů a literatury (s. 54 – 58), včetně internetových zdrojů (i s daty přístupu); k citacím přitom není třeba mít výhrady, snad jen u internetových stránek by bylo vhodné doplnit ještě jejich názvy (resp. obsah). Také formálně je práce na velice dobré úrovni jak stylistické, tak gramatické, obsahuje minimum chyb v interpunkci či překlepech (z nichž stojí za zmínku snad jen mylný údaj o roce na s. 45).

Práci doplňují početné přílohy, rozdělené do tří oddílů, které kromě již zmíněných tří pečlivě vypracovaných tabulek obsahují fotografie samotného domácího protokolu (č. 1 – 4), portréty a ukázky zápisů a podpisů jednotlivých autorů (č. 5 – 28), výřez dobové mapy se zachycením velkomeziříčského děkanství (č. 29) a fotografie farních budov, kostela a zámku (č. 30 – 34).

Jak vyplývá z textu i z uvedených ukázek, představuje domácí protokol velkomeziříčské farnosti nejen rozsáhlý, složitě strukturovaný, ale i paleograficky a jazykově náročný rukopis. Zaslouží ocenění, že se J. Mrňa s tímto pramenem vyrovnal úspěšně a „neutopil se“ v něm; zalitovat lze naopak snad jen toho, že více nezkoumal nejen podíl jednotlivých autorů, ale nepokusil se více zhodnotit i jejich přístup; zadání bakalářské práce však rozhodně splnil. Prokázal i velice dobrý rozhled v dané problematice, za přínosné lze označit zvláště jeho závěry terminologického rázu. Také jazyková a stylistická úroveň práce je velice dobrá. Nezbyvá, než konstatovat, že bakalářská práce Jaroslava Mrni rozhodně splňuje nároky kladené na tento typ prací, a proto ji ráda jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze 19. června 2009

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.